

Uzasadnienie do projektu uchwały budżetowej Gminy Strumień na 2025 rok

Prace nad budżetem Gminy Strumień na 2025 rok przebiegały w oparciu o przepisy art. 51 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz U. z 2024 roku poz. 1465 z późn. zm.), art. 233 i 238 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz U. 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.).

Budżet Gminy na 2025 rok opracowano na podstawie danych i prognoz, w szczególności:

- Informacji Ministra Finansów o kwotach należnych dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych, o kwocie należnej subwencji ogólnej dla Gminy na 2025 rok;
- Informacji Wojewody o kwotach dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz dotacji celowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, zadań własnych i realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej;
- Informacji z Krajowego Biura Wyborczego o wysokości dotacji celowych dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie zadań bieżących zleconych gminom na prowadzenie i aktualizację stałego rejestru wyborców;
- Wskaźników przyjmowanych do opracowania projektu budżetu Gminy Strumień w założeniach do budżetu na 2025 rok;
- Przepisów ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1572).

DOCHODY BUDŻETU

Plan dochodów Gminy Strumień na rok 2025 ustalony został w kwocie **108.784.016,20 zł** i obejmuje dochody bieżące w wysokości **90.892.401,12 zł** oraz dochody majątkowe w wysokości **17.891.615,08 zł**. W rezultacie dochody bieżące stanowią 83,6% dochodów ogółem, a dochody majątkowe 16,4% dochodów ogółem.

Zgodnie z zawiadomieniem Ministra Finansów w projekcie budżetu na 2025 rok ujęto:

- należne dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych PIT w wysokości 49.675.695,56 zł,
- należne dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych CIT w wysokości 2.255.574,40 zł,
- subwencję ogólną w wysokości 6.008.649,38 zł,
- środki z budżetu państwa na uzupełnienie dochodów gmin (rezerwa, o której mowa w art.89 ustawy o dochodach jst) w wysokości 771.541,56 zł.

Dotacje na zadania zlecone i zadania własne stanowią ogółem 6.410.836,00 zł, w tym:

- dotacje na zadania zlecone w wysokości 5.430.906,00 zł;
- dotacje na zadania własne w wysokości 702.861,00 zł;

- dotacje według porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organami administracji rządowej w wysokości 277.069,00 zł;

Dotacje i środki przeznaczone na inwestycje zaplanowano w kwocie 17.294.315,08 zł.

Prognozowane dane w wielkościach dochodów własnych na 2025 rok, takich jak wpływy z opłat i usług opracowano uwzględniając przewidywane wykonanie za 2024 rok. Prognozowane dane w wielkościach dochodów własnych, takich jak podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny i od środków transportowych przyjęto uwzględniając ich przewidywane wykonanie za 2024 rok oraz obowiązujące stawki podatkowe. Przyjęto dochody bieżące na realnym poziomie ich uzyskania (dążenie organu wykonawczego do uzyskania dochodów w wysokości wyższej niż w roku bieżącym), w szczególności tych, na które Miasto ma wpływ (podatki lokalne, czynsze dzierżawne, opłaty).

W 2025 r. oczekuje się wpływu dochodów bieżących z tytułu refundacji za zrealizowane przedsięwzięcia przy współudziale budżetu środków europejskich, w tym za projekty:

- „Cyberbezpieczny samorząd w Gminie Strumień” w kwocie 211.459,42 zł,
- „Nie bądź sam – rozwijanie usług społecznych i wsparcia opiekunów faktycznych w gminie Strumień” w kwocie 689.018,78 zł.
- „Aktywni w edukacji – Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji LOWE w Strumieniu” w kwocie 392.553,18 zł,
- „Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z odtworzeniem nawierzchni w Bąkowie – etap V”, kwota 2.780.204,00 zł,

Przewiduje się również wpływ środków krajowych na zadania inwestycyjne:

- Budowa nowego budynku dydaktycznego i przebudowa istniejącego budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Bąkowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą - kwota 3.506.250,00 zł,
- Modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Strumień - kwota 220.400,00 zł,
- Poprawa efektywności energetycznej budynku szkoły podstawowej w Pruchnej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej - kwota 2.494.982,00 zł,
- Przebudowa ulicy Brzegowej w Zabłociu - kwota 1.024.652,97 zł,
- Przebudowa drogi gminnej ulicy Harcerskiej w Strumieniu - kwota 227.155,81 zł,
- Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Bąków wraz z przebudową systemu technologii oczyszczania ścieków w Strumieniu - kwota 5.651.689,08 zł
- Naprawa dachu w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Pruchnej, kwota 147.000,00 zł,
- Opracowanie dokumentacji projektowej, konserwatorskiej i eksperckiej dla remontu Kościoła pw. Św. Barbary w Strumieniu, kwota 137.415,60 zł.
- Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Rynek 5 w Strumieniu, kwota 499.000,00 zł,
- Przebudowa pokrycia dachowego dawnej wozowni w Strumieniu, kwota 289.296,00 zł,
- Remont kaplicy Krzyża Świętego w Kościele pw. Św. Barbary w Strumieniu, kwota 125.958,65 zł,
- Renowacja ołtarza i rekonstrukcja dachu w Kościele Ewangelicko–Augsburskim w Pruchnej, kwota 147.000,00 zł.

Zaplanowana w 2025 roku kwota dochodów ze sprzedaży majątku wynika ze szczegółowego wyliczenia spodziewanych wpływów z tytułu: przekształcenia prawa

wieczystego użytkowania gruntów w prawo własności, a także projektowanej sprzedaży gruntów:

1) na powiększenie nieruchomości sąsiednich:

Lp.	Nr działki	Pow. w ha	Położenie	Planowana do uzyskania kwota
1.	3444	0,0112	Strumień	6.800,00 zł
2.	3027/4	0,0026	Strumień	1.500,00 zł
3.	3027/6	0,0233	Strumień	14.000,00 zł
4.	3027/7	0,0013	Strumień	800,00 zł
5.	3027/8	0,0024	Strumień	1.500,00 zł
6.	3027/9	0,0032	Strumień	2.000,00 zł
7.	1035/4	0,0025	Drogomyśl	1.500,00 zł
8.	560/274	0,0074	Strumień	4.200,00 zł
RAZEM				32.300,00 zł

2) pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną:

Lp.	Nr działki	Pow. w ha	Położenie	Planowana do uzyskania kwota
1.	712/1	0,7881	Zbytków ul. Olchowa	256.000,00 zł
2.	1523/1	0,1255	Strumień ul. Poddane	120.000,00 zł
3.	1522/1	0,1826	Strumień ul. Poddane	180.000,00 zł
RAZEM				556.000,00 zł

1) **Struktura dochodów:**

a) <u>dochody własne</u>	76.760176,02 zł
z tego:	
• dochody z mienia komunalnego,	1.332.850,00 zł
w tym:	
- sprzedaż nieruchomości	597.300,00 zł
(przekształcenie prawa uż. wieczystego w pr. własności,
sprzedaż gruntów)	

- najem, dzierżawa, wieczyste użytkowanie, służebności, opłaty za zajęcie pasa drogi, opłaty za miejsce pochówku na cmentarzu komunalnym	735.550,00 zł
• dochody z podatków oraz opłat o charakterze podatkowym, zł w tym:	72.855.690,80
- udziały we wpływach z podatku dochodowego os. fiz. zł	49.675.695,56
- udziały we wpływach z podatku dochodowego os. pr. zł	2.255.574,40
- podatek od nieruchomości zł	11,200.000,00
- opłata za wywóz odpadów komunalnych zł	5.474.796,00
- pozostałe podatki lokalne, państwowe, odsetki podatkowe, zł zwrot VAT itp.	4.249.624,84
• dochody z usług świadczonych przez jednostki zł organizacyjne miasta tj. przedszkola i stołówki szkolne	2.083.913,00
• wpływy z różnych innych dochodów i opłat zł (za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, odsetki ustawowe i inne)	408.607,22
• dochody uzyskiwane w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej (5% prowizji od zebranych dochodów)	79.115,00 zł
b) subwencja ogólna	6.008.649,38 zł
c) środki z budżetu państwa na uzupełnienie dochodów gmin	771.541,56 zł
d) środki pozyskane z innych źródeł krajowych	14.766.266,89 zł
e) środki pozyskane z budżetu UE	4.116.546,35 zł
f) dotacje na zadania zlecone	5.430.906,00 zł
g) dotacje na zadania własne	702.861,00 zł
h) dotacje na podstawie porozumień	227.069,00 zł

2) Udział poszczególnych rodzajów dochodów w dochodach ogółem:

• Dochody własne miasta stanowią	70,6%
- w tym dochody z podatków oraz opłat podatkowych	67,0%
• Subwencja ogólna i uzupełnienie dochodów (art.89 ustawy o dochodach jst)	6,2%
• Środki z innych źródeł krajowych	13,6%
Środki z budżetu UE	3,8%

- Dotacje na zadania zlecone 5,0%
- Dotacje na zadania własne 0,7%
- Dotacje na podstawie porozumień 0,2%

Wysoki poziom dochodów własnych Gminy Strumień (blisko 71% wszystkich dochodów) stanowi optymistyczną przesłankę konstrukcji projektu budżetu, ponieważ świadczy o stabilizacji finansowej Gminy, niezależnie od zewnętrznych źródeł finansowania. Utrzymujący się wysoki poziom osiąganych dochodów własnych Gminy, pozwala przyjąć planowane na 2025 rok dochody własne również jako realne do uzyskania. Stanowi to fundament projektowania budżetu po stronie wydatków, a w szczególności przedsięwzięć inwestycyjnych.

3) Dochody bieżące związane ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu:

- opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłaty za zezwolenia w obrocie hurtowym w łącznej wysokości 500.000,00 zł przeznaczone zostaną na finansowanie zadań określonych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie,
- opłaty i kary, o których mowa w art. 402 ust. 4-6 ustawy Prawo ochrony środowiska w łącznej wysokości 13.000,00 zł przeznaczone zostaną na finansowanie wydatków z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, określonych w art. 403 ust. 2-4 wyżej wymienionej ustawy,
- opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 5.474.796,00 zł przeznaczone zostaną w całości na wydatki dotyczące funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wraz z kosztami obsługi tego zadania, określonymi w art. 6r ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację pięciu zadań w łącznej wysokości 12.897.974,05 zł,
- środki z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na realizację sześciu zadań w łącznej wysokości 1.345.670,25.

WYDATKI BUDŻETU

Wydatki budżetu Miasta zaplanowano w wysokości 118.571.201,07 zł, z tego:

- **wydatki bieżące 94.816.354,84 zł**
- **wydatki majątkowe 23.754.846,23 zł**

Wydatki bieżące stanowią 80% ogółu planowanych wydatków Gminy, natomiast wydatki majątkowe 20%.

W 2025 roku przyjęto plan wydatków bieżących na poziomie wyższym aniżeli w 2024 r., głównie w związku z kolejnym już podniesieniem płacy minimalnej, skutkami podwyżek płac dla pracowników jednostek i dla nauczycieli, zakupu usług (w szczególności z uwagi na oddawanie do użytku nowych inwestycji), opłat za energię, wodę, ścieki i ogrzewanie, jak również z dotacji (w szczególności dla przedszkoli niepublicznych w związku ze wzrostem nakładów na oświatę).

Poziom prognozowanych wydatków bieżących zdeterminowany jest zakresem realizowanych zadań oraz możliwościami finansowymi. Priorytetem w zakresie planowania wydatków było zapewnienie odpowiednich środków na utrzymanie dotychczasowego zakresu i poziomu usług świadczonych na rzecz mieszkańców.

1) Wydatki bieżące planuje się przeznaczyć na:

- wynagrodzenia i składki od nich naliczane – 40.936.603,12 zł, co stanowi 43% wydatków bieżących,
- dotacje podmiotowe dla dwóch samorządowych instytucji kultury w łącznej kwocie 2.488.235,00 zł,
- dotacje związane z uczęszczaniem dzieci do niepublicznych placówek oświatowych - kwota 3.940.000,00 zł,
- dotacje związane z uczęszczaniem dzieci do niepublicznych żłobków - kwota 266.400,00 zł,
- dotacje dla OSP – kwota 257.008,90 zł,
- dotację dla ZGKiM – kwota 3.791.410,45 zł,
- dotacje z w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii wynosić będą łącznie 306.100,00 zł,
- zadania zlecone, własne i na podstawie porozumień - w wysokości zaplanowanych dotacji tj. 6.410.836,00 zł - szczegółowy wykaz zawierają załączniki do projektu uchwały budżetowej oraz materiały dodatkowe,
- realizację projektów współfinansowanych ze środków budżetu europejskiego w łącznej kwocie 1.289.972,99 zł,
- obsługę zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczki - 375.000,00 zł,
- utworzenie rezerwy ogólnej w wysokości 280.000,00 zł (na inne wydatki, nie przewidziane na etapie konstruowania budżetu) oraz obowiązkową rezerwę celową na zarządzanie kryzysowe - 270.000,00 zł,
- pozostałą kwotę 34.477.375,28 zł na wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem Miasta i jego jednostek organizacyjnych.

2) Wydatki majątkowe:

W 2025 roku planuje się zrealizować szereg przedsięwzięć majątkowych na łączną kwotę 23.754.846,23 zł. Zdecydowana większość tych przedsięwzięć to inwestycje wieloletnie (kwota 19.531.462,20 zł), a pozostałe zadania dotyczą realizacji jednorocznych (kwota 4.223.384,03 zł).

W projektowanych wydatkach majątkowych Miasta, zawierających łącznie ponad 76 zadań inwestycyjnych (w tym również przedsięwzięcia wieloletnie) można wyodrębnić cztery priorytetowe obszary inwestycyjne:

- Oświata i wychowanie (modernizacje obiektów) – łączne nakłady 7.025.276,23 zł,
- Rolnictwo i łowiectwo (budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej) – łączne nakłady – 4.794.137,58 zł,
- Transport i łączność (budowa i modernizacja dróg oraz chodników) - łączne nakłady 4.141.636,62 zł.
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (budowa kanalizacji, wodociągów, zagospodarowanie terenów zielonych) - łączne nakłady 3.626.470,40 zł,

W zakresie wydatków inwestycyjnych w pierwszej kolejności przewiduje się kontynuację przedsięwzięć wieloletnich dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, m.in. projektów dofinansowanych z budżetu środków europejskich, Programu Inwestycji Strategicznych

(w ramach Polskiego Ładu) oraz środków Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 (Odbudowa Zabytków).

W ramach wydatków majątkowych jednorocznych zaplanowano inwestycje w ramach Funduszu Sołeckiego na łączną kwotę 246.968,45 zł oraz Funduszu Mieszkańców na kwotę 19.366,23 zł.

Szczegółowy wykaz wydatków majątkowych wraz ze źródłami finansowania zawiera odrębny załącznik do uchwały budżetowej (nr 4).

W 2025 roku planuje się również udzielenie dotacji inwestycyjnych w łącznej kwocie 2.569.510,87 zł, w tym:

- 1) dla Powiatu Pszczyńskiego w kwocie 116.636,62 zł,
- 2) dla Powiatu Cieszyńskiego w kwocie 285.000,00 zł,
- 3) dla ZGKiM w kwocie 1.495.000,00 zł,
- 4) dla parafii wyznaniowych (w ramach odbudowy zabytków) w kwocie 557,374,25 zł na zadania wyszczególnione w załączniku majątkowym (nr4) i załączniku dotacyjnym (nr 7) do uchwały budżetowej.

Natomiast w ramach współpracy z Ochotniczymi Strażami Pożarniczymi z terenu całej Gminy planuje się nakłady inwestycyjne na obiekty i wyposażenie, którym dysponują na łączną kwotę 117.908,90 zł.

3) Przeznaczenie środków publicznych na poszczególne obszary działalności Gminy przedstawia się następująco:

Dział 801	Oświata i wychowanie	49.531.763,23 zł	(41,8 %)
Dział 900	Gospodarka komunalna i ochr. środowiska	13.692.330,25 zł	(11,5 %)
Dział 855	Rodzina	11.326.210,00 zł	(9,6%)
Dział 750	Administracja publiczna	11.235.013,18 zł	(9,6%)
Dział 600	Transport i łączność	7.362.004,43 zł	(6,2%)
Dział 852	Pomoc społeczna	6.717.803,66 zł	(5,7%)
Dział 010	Rolnictwo i łowiectwo	5.341.437,58 zł	(4,5%)
Dział 921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3.830.609,25 zł	(3,2%)
Dział 700	Gospodarka mieszkaniowa	2.565.456,34 zł	(2,1%)
Dział 926	Kultura fizyczna	2.534.299,35 zł	(2,1%)
Dział 710	Działalność usługowa	1.180.000,00 zł	(1,0%)

Natomiast wydatki w pozostałych działach klasyfikacji budżetowej wynoszą poniżej 1% wydatków budżetowych i stanowią łącznie kwotę 3.254.273,80 zł.

NADWYŻKA / DEFICYT

Projekt budżetu na 2025 rok zakłada **deficyt budżetowy 9.787.184,87,18 zł**, jako pochodną planowanych wydatków inwestycyjnych oraz wzrostu kosztów wynagrodzeń i mediów.

Panuje się następujące sfinansowanie deficytu budżetowego:

- z wolnych środków, jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego na koniec 2023 roku, innych niż określone w art. 217 ust. 2 pkt 5 i 8 ufp, w tym wynikających z kredytów i pożyczek z lat ubiegłych (w tym m.in. z dodatkowych dochodów z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych

- w 2024 roku i lokat bankowych) w kwocie 6.366.877,92 zł,
- z nadwyżki budżetu jst z lat ubiegłych pomniejszonej o środki określone w pkt 8 ufp w kwocie 984.306,95 zł,
- z kredytu – 2.436.000,00 zł.

Podobnie jak w roku 2024, na rok 2025 przewiduje się uzyskanie **deficytu operacyjnego w wysokości 3.923.953,72 zł** (różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi). Planowane na rok 2025 dochody bieżące powiększone o wolne środki z lat ubiegłych, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ufp oraz nadwyżkę budżetu jst z lat ubiegłych pomniejszonej o środki określone w pkt 8 ufp, pozwolą uzyskać nadwyżkę operacyjną, spełniając tym samym relację z art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Zatem reguła równoważenia części bieżącej budżetu zostaje spełniona.

PRZYCHODY

W związku z planowanymi w 2025 roku przedsięwzięciami majątkowymi w wysokości 23,8 mln zł oraz przypadającymi do spłaty ratami kredytów i pożyczki z WFOŚiGW, przewiduje się zaciągnięcie kredytu bankowego w łącznej wysokości 4.000.000,00 zł celem zrównoważenia budżetu Gminy.

Na łączną kwotę przychodów w 2025 r. składają się również wolne środki, jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego na koniec 2023 roku, innych niż określone w art. 217 ust. 2 pkt 5 i 8 ufp, w tym wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych (6.366.877,92 zł) oraz nadwyżka budżetu jst z lat ubiegłych pomniejszona o środki określone w pkt 8 ufp (984.306,95 zł).

Uwzględniając planowane na 2025 r. nowe zobowiązania wieloletnie oraz zaprojektowane spłaty dotychczasowego zadłużenia, można szacować, że hipotetyczne zadłużenie na koniec 2025 roku wyniesie 10,6 mln zł.

Niemniej przewiduje się, że zadłużenie Gminy Strumień na koniec 2024 r. będzie znacznie niższe od planowanego, ponieważ nie będzie zaciągnięty pierwotnie planowany kredyt w kwocie 6 mln zł, co również obniży planowany poziom zadłużenia na koniec 2025 roku.

ROZCHODY

Zaplanowano **spłatę kredytów i pożyczek w łącznej kwocie 1.564.000,00 zł**, przy czym spłata kredytów bankowych w kwocie 1.500.000,00 zł, a spłata pożyczki w wysokości 64.000,00 zł – zgodnie z harmonogramami spłat wynikającymi z zawartych umów. Aktualnie Gmina Strumień obsługuje dwa kredyty w bankach krajowych i jedną pożyczkę z WFOŚiGW.

Nie przewiduje się udzielania poręczeń ani gwarancji.

Podsumowując, wyzwaniem dla polityki budżetowej Gminy Strumień w najbliższym roku będzie niepogłębianie deficytu operacyjnego w warunkach występowania czynników zewnętrznych (takich jak presja inflacyjna, wzrost wynagrodzenia minimalnego za pracę, ceny mediów czy polityka utrzymania stóp procentowych na stosunkowo wysokim poziomie), które zwiększają koszty bieżącego funkcjonowania, zwłaszcza w obszarach, które stanowią największe obciążenia dla budżetu. Zmiany jakie zachodzą obecnie w gospodarce mają wpływ na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego i powodują coraz większe trudności w realizacji celu głównego tych jednostek, jakim jest zaspakajanie potrzeb mieszkańców.

**Burmistrz
Anna Grygierek**